

יעקב למעלה למעלה, ועשו למטה למטה.

עוד, יעקב למעלה ולמטה, ועשו למטה. ואף על גב שכתוב והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארף - מזה של פאן למטה, אבל למעלה לא כלום, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. בא ראה, בפעם שהתחילו לטל את ברכותיהם יעקב ועשו, יעקב נטל חלקו שלמעלה, ועשו נטל חלקו שלמטה.

רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביך למה לא התקיימו הברכות שבך יצחק את יעקב, ואותן הברכות שבך יצחק את עשו כלם התקיימו?

אמר לו, כל אותם הברכות מתקיימות, וברכות אחרות שבך הקדוש ברוך הוא את יעקב. אבל מיד יעקב נטל למעלה, ועשו נטל למטה. אחר כך כשיקום מלך המשיח, יטל יעקב למעלה ולמטה, ויאבד עשו מן הכל, ולא יהיה לו חלק ונחלה וזכרון בעולם, כמו שצאמר (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'. כדי שיאבד עשו מן הכל, ויעקב יירש שני עולמות - העולם הזה והעולם הבא.

ובזמן הזה פתוב, (שם) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה המלוכה. אותה מלכות עשו שנטל בעולם הזה, נתן לו הקדוש ברוך הוא (מתנה לקדוש ברוך הוא) לבדו. וכי עכשו אינה מלכות מהקדוש ברוך הוא? אלא אף על גב שהקדוש ברוך הוא שולט למעלה ולמטה, הנה נתן לשאר העמים לכל אחד ואחד חלק

לתתא. יעקב לעילא לעילא. עשו לתתא לתתא.

תו, יעקב לעילא ותתא, ועשו לתתא. ואף על גב דכתיב (בראשית כז) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארף. מהאי דהכא לתתא, אבל לעילא לא כלום, דכתיב, (תהלים לב) פי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו. תא חזי, בשעתא דשרו לנטלא ברכאן דלהון, יעקב ועשו. יעקב נטל חולקיה דלעילא, ועשו נטיל חולקיה לתתא.

רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביך, אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק ליעקב, ואינון ברכאן דבריה יצחק לעשו אתקיימו כלהו.

אמר ליה, כל אינון ברכאן מתקיימי, וברכאן אחרנין דברכיה קדשא בריה הוא ליעקב. אבל מיד, יעקב נטל לעילא, ועשו נטיל לתתא. לבתר פד יקום מלכא משיחא, יטול יעקב לעילא ותתא ויתאביד עשו מפלא, ולא יהא ליה חולקא ואחסנא ודוכרנא בעלמא, כמה דאת אמר, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'. בגין דיתאביד עשו מפלא, וירית יעקב תרין עלמין, עלמא דין ועלמא דאתי.

ובהאי זמנא כתיב, (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה ליי המלוכה. ההוא מלכו דעשו, דנטל בהאי עלמא, יחב ליה קדשא בריה הוא (ס"א) יהא ליה לקדשא בריה הוא) בלחודוי. וכי השתא לאו איהי מלכו מקדשא בריה הוא, אלא אף על גב דשליט קדשא בריה הוא לעילא ותתא, הא יחב לון לשאר עמין, לכל חד וחד חולק

וְאַחֲסַנְתָּא בְּהַאי עֲלָמָא, לְאַשְׁתַּמְשָׂא בֵּיהּ. וּבַהֵיא זְמַנָּא, יְטוּל מִכְּלֵהוּ מַלְכוּתָא, וְתִהְיֵא דִילֵיהּ כְּלָא, דְּכַתִּיב וְהִיתָה לִּי הַמְּלוּכָה, לִּיהּ בְּלַחֲדוּדֵי, דְּכַתִּיב, (זכריה יד) וְהִיהָ יְיָ לְמַלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיהָ יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וּנְחַלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ, וּבְזִמְנָן הַהוּא יְטוּל מִכְּלָם אֶת הַמְּלוּכוֹת וְכֻלָּה תְּהִיָּה שְׁלוֹ, שְׁכַתּוּב וְהִיתָה לֵהּ הַמְּלוּכָה, לוֹ לְבָדוּ, שְׁכַתּוּב (זכריה יד) וְהִיהָ ה' לְמַלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיהָ ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וְהִי אָךְ יִצְאָ יִצְאָ יַעֲקֹב וְגו'. (בראשית כז) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אָךְ יִצְאָ יִצְאָ, תְּרֵי יִצְיָאוֹת הִלְלוּ לָמָּה. אֲלֵא (דף קמ"ד ע"א) חַד דְּשְׁכִינְתָּא וְחַד דְּיַעֲקֹב, דְּהָא כַּד עָאֵל יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא עָאֵלַת עַמִּיהּ, וְקָמֵי שְׁכִינְתָּא אַתְּבַרְךָ. דְּיִצְחָק הוּא אָמַר בְּרַכְאֵן, וּשְׁכִינְתָּא אוּדֵי לְהוּ עֲלֵייהוּ. וְכַד נָפַק יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא נָפַקַת עַמִּיהּ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב אָךְ יִצְאָ יִצְאָ יַעֲקֹב, תְּרֵי יִצְיָאוֹת כְּחַד.

וְהִי אָךְ יִצְאָ יִצְאָ יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אָךְ יִצְאָ יִצְאָ - שְׁתֵּי הַיִּצְיָאוֹת הִלְלוּ לָמָּה? אֲלֵא אַחַת שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְאַחַת שֶׁל יַעֲקֹב. שְׁהֵנָּה כְּשֶׁנִּכְנַס יַעֲקֹב, הַשְּׁכִינָה נִכְנְסָה עִמּוֹ וְהַתְּבַרְךָ לְפָנֵי הַשְּׁכִינָה. שְׁיִצְחָק הָיָה אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכוֹת, וְהַשְּׁכִינָה מוֹדָה לָהֶם עֲלֵיהֶם. וְכִשְׁיִצְאָ יַעֲקֹב, הַשְּׁכִינָה יִצְאָה עִמּוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב אָךְ יִצְאָ יִצְאָ יַעֲקֹב, שְׁתֵּי יִצְיָאוֹת יַחַד.

וְעָשׂוּ אַחֵיו בָּא מַצִּידוּ. (בראשית כז) מִן הַצִּיד לֵא כְּתִיב, אֲלֵא מַצִּידוּ, דְּאִיהוּ צִידָה דִּילֵיהּ, דְּלֵא הָוָה בֵּיהּ בְּרַכָּה, וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צָוּוּקָה וְאָמְרָה, (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לַחֵם רַע עֵינַי.

וְעָשׂוּ אַחֵיו בָּא מַצִּידוּ. לֵא כְּתוּב מִן הַצִּיד, אֲלֵא מַצִּידוּ, שְׁהוּא הַצִּידָה שְׁלוֹ, שְׁלֵא הִיתָה בּוּ בְּרַכָּה, וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צוֹנְחַת וְאוֹמְרַת, (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לַחֵם רַע עֵינַי.

וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מְטַעְמִים וְגו'. (בראשית כז) יָקוּם אָבִי, דְּבוּרִיהּ הָוָה בְּעִזּוֹת, בְּתַקִּיפוּ רוּחָא, מְלָה דְלִית בָּהּ טַעְמָא, יָקוּם אָבִי. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יַעֲקֹב לְעָשׂוּ, יַעֲקֹב אָמַר בְּכִסְיָפוּ דְאַבּוּי, בְּעִנּוּהּ, מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּבֹא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֲלֵא, דְלֵא בְּעָא לְאַזְדַּעְזַעָא לִיהּ, מְלִיל בְּלִשׁוֹן תַּחְנוּנִים, (בראשית כז) קוּם נָא שְׁבָה וְאָכְלָה מַצִּידֵי. וְעָשׂוּ אָמַר, יָקוּם אָבִי, כְּמָאן דְלֵא מְלִיל עַמִּיהּ.

וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מְטַעְמִים וְגו'. יָקוּם אָבִי - דְּבוּרוֹ הָיָה בְּעִזּוֹת, בְּתַקִּיפוֹת הַרוּחַ, דְּכַר שְׁאִין בּוּ טַעַם, יָקוּם אָבִי. בֵּא רָאָה מַה בֵּין יַעֲקֹב לְעָשׂוּ. יַעֲקֹב אָמַר בְּבוּשָׁה שֶׁל אָבִיו, בְּעִנּוּהּ. מַה כְּתוּב? וַיִּבֹא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֲלֵא שְׁלֵא רָצָה לְזַעְזַע אֹתוֹ, דְּכַר בְּלִשׁוֹן תַּחְנוּנִים: קוּם נָא שְׁבָה וְאָכְלָה מַצִּידֵי. וְעָשׂוּ אָמַר: יָקוּם אָבִי, כְּמִי שְׁלֵא דְכַר עִמּוֹ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאֵל עָשׂוּ, עָאֵל עַמִּיהּ גִּיהֵנָם, אַזְדַּעְזַע יַצְחָק, וְדַחִיל. דְּכַתִּיב,

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁנַכְנַס עָשׂוּ - נִכְנַס עִמּוֹ גִּיהֵנָם. הַזְדַּעְזַע יַצְחָק וּפְחַד, שְׁכַתּוּב וַיַּחֲרַד יַצְחָק תְּרַדָּה גְדֻלָּה עַד מְאֹד. כִּיּוֹן שְׁכַתּוּב וַיַּחֲרַד יַצְחָק תְּרַדָּה גְדֻלָּה - דִּי מַה זֶה [גְּדֻלָּה] עַד מְאֹד? אֲלֵא שְׁלֵא הִיתָה רָאָה וְאִימָה גְדוּלָּה שְׁנַפְלָה עַל יַצְחָק מִיּוֹם שְׁנַבְרָא. וְאַפְלוּ בְּשַׁעְתָּא

וַיַּחֲרַד יַצְחָק תְּרַדָּה גְדוּלָּה עַד מְאֹד. (בראשית כז) כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיַּחֲרַד יַצְחָק